

BRIK er ved at miste sit R

Putins Rusland er den største trussel mod aktiemarkederne. Sanktionerne og den lave oliepris undergraver den russiske økonomi. Styret i Kreml er uforudsigeligt, og den nye paranoia over for Vesten kan give voldsom effekt.

Siden finanskrisen har eksperter *punktet* danske forretningsfolk med BRIK-landene. Det var nu, de skulle investere i Brasilien, Rusland, Indien og Kina, hvor økonomierne voksede med raket fart. Det var bare om at komme i gang.

På det seneste er væksten i Brasilien dog aftaget. I Kina vokser BNP stadig med otte pct. på årsbasis. Indien har fået en ny liberal premierminister, der måske kan sætte gang i det indiske vækstlokomotiv. Alligevel bliver BRIK aldrig, hvad det har været. Det andet bogstav i BRIK er ved at falde ud.

Hvor Rusland gennem nullerne oplevede en kraftig økonomisk vækst drevet af høje priser på landets energi- og råstoffsourcer, har landet nu retning mod recession.

Olieprisen slår statsbudgettet itu

For at få det russiske statsbudget til at balancere skal olieprisen holde sig på 114 dollar pr. tønde. I dag ligger den omkring 80 dollar. Samtidig begynder Vestens sanktioner mod Rusland efter Ukraine-krisen at virke.

De statsejede russiske banker har i årevis lånt til lav rente i Vesten og lånt pengene videre til russiske virksomheder med god fortjeneste. Nu er den trafik stoppet. De russiske banker skal betale deres lån tilbage, men de har ingen mulighed for at løbe ny forretning i gang. De mangler vestlig valuta.

De rige russere er bekymrede og flytter deres penge til Vesten, mens der er jævnlig tilløb til panik blandt almindelige russere, der siden nytår har måttet se værdien af deres rubler reduceret med op imod 50 procent.

Sanktionerne og den faldende rubelkurs har samtidig gjort det betydeligt dyrere for russere med trang til udlandsrejser at få deres drømme opfyldt.

Andre 250.000 veluddannede russere er emigreret til Vesten. Inflationen nærmer sig 10 procent. Den faldende oliepris og den svigtende rubelkurs kommer på et tidspunkt, hvor Putin og de mænd, der omgiver ham, har sat gang i en voldsom oprustning, som der ikke er økonomisk basis for.

Mange analytikere mener, at faldende energipriser og store rustningsudgifter i sidste ende bragte Sovjet-imperiet til fald

BUSINESS RUSLAND

Af Carsten Steno

Seniorjournalist, Berlingske
cs@berlingske.dk

i 1991. Den krise, Rusland står over for nu, kan blive af samme omfang.

Påstanden kommer bl.a. fra historiker og økonom Vladimir Rysjkov, I dag er han uden større indflydelse. I Jeltsin-årene før årtusindskiftet spillede Rysjkov en fremtrædende rolle i det russiske parlament, hvor han i en periode var viceformand. Han markerede sig senest som en af talerne ved de store anti-Putin-demonstrationer i Moskva og Skt. Petersborg i 2011 og 2012.

I Rysjkovs optik er Rusland en økonomisk dværg. Ud af ca. 100 mio. voksne russere er 40 mio. pensionister, andre 20 mio. arbejder i den uproduktive statssektor, 10 mio. virker i militæret, politiet og sikkerhedstjenesterne. Den private sektor er således lille og under stort pres. Den har svært ved at fungere i et land, hvor love ofte gennemføres pr. dekret, hvor retssystemet er vilkårligt og korrump, og hvor der ingen effektive garantier er for den private ejendomsret. En sådan økonomi vil ifølge Vladimir Rysjkov bryde sammen før eller senere.

Aktuelt kan sanktionerne og den lave oliepris udløse sammenbruddet. Men også

de stigende militærudgifter forstærker preset på landets økonomi.

Ruslands krise kan blive dyr for Carlsberg, Rockwool, Velux og andre store danske virksomheder, der har investeret milliarder i det russiske vækstmirakel, som det tegnede sig midt i nullerne. De siger ganske vist, at de er kommet til Rusland for at blive, men vilkårene bliver stadig sværere.

Foreløbig har især globale brands som McDonald's og fødevarereksportører som Arla mærket sanktionerne og den tiltagende anti-vestlige stemning i Rusland. Men ingen virksomhed kan vide sig sikker mod Putin og hans kreds, der kan slå vildt om sig, når den kommer under pres.

Blandt alle andre danske virksomheder er interessen for det russiske marked kølnet til frysepunktet. Eksempelvis har vindueskoncernen Primo for nylig stillet planer om at bygge en fabrik i Skt. Petersborg i bero.

Rusland truer aktiekurserne

I slutningen af november spurgte nyhedsbureauet Bloomberg et bredt udsnit af internationale investorer om, hvad de anså for den største trussel mod aktiemarkederne de kommende måneder. »Putins Rusland,« svarede et overvældende flertal.

Flere og flere iagttagere både i og udenfor Rusland giver de nervøse investorer ret. Og de tilføjer ildevarslende, at truslen fra Putins Rusland ikke bare er akut i de kommende måneder, men flere år frem.

Putin kan vælges som præsident helt til 2024 efter den russiske forfatning, som hans flertal i Dumaen i øvrigt kan ændre efter hans for godt befindende. Men skulle Putin blive fjernet på udemokratisk vis under et økonomisk sammenbrud, kan efterfølgeren meget vel blive af samme type. Alle institutioner i Rusland, hvorfra en ny magtthaver kan udgå, er præget af Putins autokrati. Rusland har i historisk tid altid været styret af en stærk centralmagt – enten en zar, en Sovjet-diktator eller nu en præsident.

Det forekommer usandsynligt, at en efterfølger skulle begynde at opbygge nye troværdige institutioner præget af gennemsigtighed og vestlig demokratisk tankegang – både på den korte og den lange bane.

46%

er rubelkursen faldet over for vestlige valutaer i løbet af 2014.